Норуот күүһэ — көмүөл күүһэ!

ЭҢСИЭЛИ

Нам улууһун хаһыата • 1935 сыл алтынньы 5 күнүгэр төрүттэммитэ

1999 с.
Кулун тутар
25
күнэ
чэппиэр
№ 39 (8567)

"Тыл - омук баар-суох сыаннаһа уонна быстыспат бэлиэтэ. Хас биирдии норуот бэйэтин ураты майгыннаах культуратын, үгэстэрин, тылын харыстыыр сувереннай бырааптаах."

Саха Республикатын Тыл туһунан Сокуонуттан

Былаас чыпчаалыгар

СКУРАТОВ - ТУУС КУОҺУР!

Россия генпрокурорун Ю. Скуратовы Федерация сэбиэтэ халыҥ көхсүнэн хаххалаата. Ол эрээри атын өттүттэн кыһалҕа күөрэйдэ. Аан бастаан, «Вести» программаҕа генпрокурор сэлээрчэх дьахталлары кытта күүлэйдээбитин көрдөрөн айдаан Кремли таһынан баран аан дойдуга таҕыста. Манна даҕатан эттэххэ, Ю. Скуратов Швейцария прокурорун кытта «Мабетекс» диэн швейцарскай фирманы хаһыспыта, онно Президент кыыһа Т. Дьяченко уонна Президент завхоһа П. Бородин аҕыйаҕа суох валютнай хаһаастаахтарын туһунан сибидиэнньэ бычыгыраабыта. Бу киэҥ билиигэ-көрүүгэ тахсыбатын иннитэн Б. Ельцин дьаһалтатын салайааччыта Н. Бордюжа генпрокурору ыҥыран ити ахтыллар видеозапиһынан олуйбута. Онуоха Скуратов икки нэдиэлэ кэриҥэ балыыһаҕа киирэн саһан хаалар, отставкаҕа сайабылыанньа суруйар.

Аны туран ахтыллар «Мабетекс» фирма Скуратовы утары сууттаһарын биллэрдэ. Ону ааһан генпрокурор интервьютун бэчээттээбит Россия хаһыаттарын утары 100000-тан 1 мөл. тиийэ долларга моральнай ирдэбили түһэриини саҕалаата.

Оттон былаас чыпчаалыгар билиҥҥи будулҕаннаах кэмҥэ Скуратовы туус куоһур оҥостуон баҕалаах улахан күүстэр утарыта турсуулара саҕаланна. Бу хайдах-туох эргиллэн тахсыан онуохаманыаха диэри бэрт ахсааннаах «гроссмейстердар» билэн эрдэхтэрэ. Ельцин Скуратовы ууратара табыгаһа суох, губернатордары утары туруу сатаммат. Аны билбэтэҕэ-көрбөтөҕө буолан хаалыан эмиэ олуона, генпрокурор салгыы киирсэр санаалааҕа көстөр. Коррупцияны утары хас да дьыала улахан айдааннаах буолара сабаҕаланар.

❖❖❖

Москваҕа Красноярскай кыраай чоххо компаниятын урукку генеральнай директора С. Опанасенконы туттулар. Кинини уонунан мөлүйүөн солкуобай хоромньуну оҥоруугa, сулууспалыыр балаһыанньатынан туһаныыга буруйдууллар.

Кемеровскай уобалас прокуратурата куорат урукку мэрин Евгений Белову хаайда. Белов 62000 солк. бэрик ылыытыгар уонна сулууспалыыр балаһыанньатын туһаныыга буруйданар.

Оттон Пермь куорат мэрэ саамай... куһаҕан чиновник аатыгар конкурс биллэрдэ. Ханнык баҕарар гражданин аналлаах телефонунан бу конкурска «кыайыан» сөптөөх чиновник аатын-суолун этиэн сөп, ону тэҥэ туох «өҥөлөөҕүн» таарыччы ыйар. Конкурс «кыайыылаахтарын» эбээһинэстэриттэн босхолооһун курдук «бириистэр» олохтоннулар.

Ити курдук кыралаан да буоллар государство баайыгар-дуолугар икки илиилэринэн киирбит чиновниктары сөптөөх эппиэккэ тардар хампаанньа саҕаланан эрэр. Ол эрээри бииртэн сэрэниэххэ наада, ити хаайыллыбыт, ууратыллыбыт чиновниктар оннуларыгар чахчы норуот интэриэһигэр ыалдьар, ыраас илиилэрдээх салайааччылар кэлиэхтэрэ дуо? Россия историята көрдөрөрүнэн, былаас хайа эмэ үрдүк чыпчаалыгар тахсыбыт чиновниктар тута баайга-дуолга таласпытынан бараллар. Биллэрин курдук Борис Ельцин аан бастаан араас привилегиялары утары охсуһууттан саҕалаан норуот итэҕэлин ылан Президент буолбуттааҕа. Онтон түмүгэ хайдах буолан эрэрин хойутаан да буоллар билэн-көрөн эрэбит.

В. КАСЬЯНОВ.

ДЕПУТАТ МАҤНАЙГЫ КҮНҮН КӨРСҮҺҮҮЛЭРЭ

Кулун тутар 23 күнүгэр Ил Түмэн депутата, хонтуруоллуур комитет председателэ Егор Михайлович Ларионов быыбардааччыларын кытары көрсүһүүнү Намнааҕы улуусПО-ттан саҕалаата..

Депутат Россия уонна республика ис балаһыанньаларын киэҥник ырытан иһитиннэрии оҥордо. Ону таһынан депутат быһыытынан парламеҥҥа ыытыллар үлэлэри сиһилии сырдатта, бэйэтин тус депутатскай кыттыытын билиһиннэрдэ.

Быыбардааччылар элбэх ыйытыыларыгар толору эппиэттээтэ. Ыйытыылар сүрүннээн Россия, республика, улуус уонна улуусПО тустарынан буоллулар. Хонтуруоллуур комитет биир сыллаах үлэтигэр үгүс ыйытыылар киирдилэр. Олортон коллегияҕа көрүллүбүттэрин уонна прокуратураҕа түһэриллибиттэрин туһунан Егор Михайлович быһааран кэпсээтэ.

Быыбардааччылар Е.М.Ларионов үлэтин сыаналаан киниэхэ кэлэр өттүгэр үлэтигэр, тус олоҕор ситиһиилэри баҕардылар, улуус дьаһалтата улуусПО-ҕа сыһыанын тупсарарыгар, баар иэстэри төлөһөрүгэр баҕаларын биллэрдилэр.

Бу күн Егор Михайлович Ларионов Нам 1 нүөмэрдээх оскуолатыгар салгыы быыбардааччыларын кытары көрүстэ.

.Н. Петров

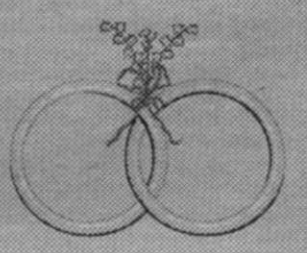

50 СЫЛ

Күндү төрөппүттэрбитин ийэбитин, эбэбитин СТЕПАНИДА СТЕПАНОВНА, аҕабытын, эһэбитин ДМИТРИЙ ИЛЬИЧ СУЗДАЛОВТАРЫ алаһа дьиэни тэринэн, бур-бур буруо таһааран, өйөһөн-өйдөһөн биир дьиэ кэргэн буолан олорбуккут 50 сыллаах кыһыл көмүс сыбаайбаҕытынан итиитик-истиҥник сиргэ тиийэ сүгүрүйэн туран эҕэрдэлиибит! Тоҕус оҕо ийэлээх аҕата, элбэх сиэн эбэлээх эһэтэ буолбут, өссө да эбиллэ туруох дьолгутугар уйдаран өссө өр сылларга биһигини үөрдэ-үөрэтэ, сүбэлии сылдьаргытыгар баҕарабыт. Күндү дьоммутугар кытаанах доруобуйаны, кырдьыы кырыа хаара хаарыйбатын, ыарыы ынчыга ыалдьыттаабатын, алаһа дьиэҕит аал уота өссө күүскэ үөрэкөтө умайа оҕолоргутун-урууларгытын араҥаччылаан, айыыһыккыт аргыстаһа, иэйиэхсиккит эҥэрдэһэ сылдьыахтын.

Аламай күн сылааһынан сыдьаайдын, хаһыҥ хаарыйбатын, уйгу-быйаҥ тосхойдун. Саргыгыт салалыннын, өрөгөйгүт үрдүү турдун, алгыс баһа сыаланнын!

Биһиги туспутугар ахсаабат кыһамньыгыт, сүбэҕит-амаҕыт иһин махтанабыт.

Оҕолоргут, кийииттэргит, күтүөттэргит, сиэннэргит, дьээдьэ Ваня, Якутскайтан Сивцевтэр.

Нам улууһун Бөтүҥ бөһүөлэгэр олорор үлэ, тыыл ветераннарын күндү саҥаспытын СТЕПАНИДА СТЕПАНОВНА, таайбытын ДМИТРИЙ ИЛЬИЧ СУЗДАЛОВТАРЫ ыал буолбут ытык күҥҥүт 50 сылынан ис сүрэхпититтэн эҕэрдэлиибит! Ыал буолан 9 оҕону төрөтөн харыларын күүһүнэн үлэлээн-хамсаан сүһүөхтэригэр туруоран, билигин да оҕолорун, сиэннэрин иннилэригэр кыһалла-көмөлөһө олороллоругар махтанабыт! Баҕарабыт эһиэхэ ыарыыга ылларбакка, кырдьары билиммэккэ, билиҥҥигит курдук үөрэ-көтө, чэгиэн-чэбдик сылдьан уҕараабат эрчимнитинэн, олоххо уостубат тапталгытынан, үтүө холобур буолан сүбэлии-амалыы, дьоллоохтук-уйгулаахтык олороргутугар диэн алгыс бастыҥын эһиэхэ аныыбыт.

Ленскэйтэн Рева, Афанасий оҕолоро, кийииттэрэ, күтүөттэрэ, сиэннэрэ Софроновтар.

УОРУЙАХТАРЫ УОДЬУГАННЫАХХА!

Аны үс ыйы кыайбатынан сайыммыт тиийэн кэлэн ходуһаларга күөх от чэлгийэ үүнэн ынахтарбыт, сылгыларбыт мэччийэ барыахтара турдаҕа. Олунньу саҥатыгар «Эҥсиэли» хаһыакка Захар Винокуров «Сүөһүлэрбитин хайдах араҥаччылыыбыт?» диэҥҥэ санааларын кытта толору сөпсөһүөхпүн баҕарабын. Сүөһүбүт-аспыт бостууктардаах эрэ буоллахпытына араҥаччыланыаҕа.

Бостууктар хамнастарын харчынан эбэтэр натуранан төлүөххэ сөп. Аны туран билиҥҥи кэмҥэ бостуук бэйэтин уонна общественнай сүөһүнү көрөрүгэр саалаах сылдьарын көҥүллүөххэ наада.

Уорар диэн бу улахан ыарыы буолар, ону-маны уора үөрэммит киһи өрүүтүн уоруон баҕарар диэччилэр. Мин бигэ санаабар, уоруйах - бу государствоҕа кутталлаах харамайынан буолар. Онон суут-сокуон үлэһиттэрэ уоруйах тутулуннаҕына кытаанах эппиэккэ тардыахтаахтар, уорарга туһаммыт техниката, ону ааһан баайадуола булгуччу конфискацияҕа барыахтаах. Итиэннэ эмсэҕэлээбиттэргэ моральнай хоромньуну төлүөхтээх.

«Уорууну хайдах гынан тохтотуохха, туох ньымалары туттуохха сөбүй? - диэҥҥэ дьон санаатын үөрэтэн билиэххэ наада. Бэйэм саныахпар, куораттан чугас олорорбут быһыытынан сайын мэччирэҥ кэмигэр уонна күһүҥҥү хараҥаҕа кэлии уоруйахтары тутарбытыгар постар наадалар. Маннык постар үс ый тигинэччи үлэлээтэхтэринэ сөп буолуоҕа. Бөдөҥ поһу куорат уонна улуус кыраныыссатыгар олохтуохха. Сыл аайы куорат дьоно нэһилиэктэр сирдэрин-уоттарын тэпсэллэр, алдьаталлар, сир аһын буһуон быдан иннинэ хомуйан ылаллар, угун түөрэн илдьэ бараллар, баһаары ыыталлар. Сүрүн поска ГИБДД, ойуур, экология, нолуок инспекцияларыттан үлэһиттэр дьуһуурустубалыахтаахтар. Таарыйа сир аһын хомуйааччылартан анал квитанциянан нолуоктары хомуйтарыахха.

Маннык харабыллааһын кэмигэр дьон-сэргэ мэнэйдэһэр, аймахтарыгар ыытар эттэригэр дьаһалтаттан ыспыраапкалаах буоллахтарына аһарыллар.

Уоттаах сэрии, сут-кураан сылларыгар маннык маассабай уоруулар тахсыбыттарын өйдөөбөппүн, нэһилиэктэргэ биирдиилээн эмит уоруу баарын кытаанахтык туталлара. Уоруйахтар диэн сүрэҕэ суох, үлэлиэн баҕарбат, бэлэмҥэ бэрт уонна билиҥҥи кэмҥэ харчыга ымсыы дьоннор буолаллар. Сорохтор үлэ суох, тугунан аһаан олоруохпутуй диилләригэр төрүт сөбүлэспэппин. Тыа сиригэр үлэни булан үлэлиэххэ сөп. Онуоха салалта маннык үлэтэ суох дьоннорго сир биэрэн, наада буоллаҕына кыра кредит көрөн дьарыктаах буолалларыгар үлэлэһэрэ эрэйиллэр.

Нэһилиэктэр дьаһалталарын үлэлэрэ нэһилиэнньэ олоҕо тупсарынан сыаналаныахтаах, онон баһылыктар эрдэттэн бостууктары сүүмэрдиэхтээхтэр. Мэччирэҥ кэмэ кэллэ да кинилэр үлэлэрэ тигинэччи барарын хааччыйыахтаахтар. Улууспут үбүлүөйдээх сылыгар сөптөөхтүк дьаһанан аҕыйах уоруйах дьон аапытын-суолбутун түһэн биэрэллэрин, үүнэ-тэһиинэ суох баралларын булгу тохтотуохха!

Герасим ПОПОВ, тыыл, үлэ ветерана, I Хомустаах.

СЭРЭНИҤ --
ХАЛТАРААН!

Улуус 200 сылыгар

САХА ДЬАХТАЛЛАРЫТТАН БАСТАКЫ СВАРЩИК

Эҥсиэли эбэбит улуу хочотугар дьон-аймах олохсуйан, 50-с—60-с сыллартан саҕалаан саҥа бөһүөлэктэр күүскэ тутуллан иһэллэрэ олус үчүгэй. Оҕолорго, эдэр ыччакка анаан детсадтар, оскуолалар, бэл диэтэр, таас тутуулар кылбаһан таҕыстылар.

Нам селотугар үрдүк кырдалга таас оскуоланы тутуу 1959 с. саҕаламмыта. Манна эрчимнээх эдэр уолаттар да, кыргыттар да өрө көтөҕүллүүлээхтик үлэлээбиттэрэ. Оччолорго тутуу үлэтигэр Николай Сивцев, Яков Ощепков, Афанасий Винокуров, Дмитрий Винокуров, Татьяна Колесова, Афанасий Рехлясов, Анна Евстафьева, Альбина Слепцова у.о.д.а. күргүөмнээхтик кыттыбыттара. Кинилэртэн билигин сорохторо төһө да сааһырдаллар, үлэ ветераннара буолталарын да иһин үлэ үөһүгэр сылдьаллар...

Онтон ыла төһөлөөх тутуу барда: уопсай дьиэлэр, таас почта, сөҕүмэр улахан оскуола, НПУ саҥа корпуһа, тыа бөһүөлэктэригэр кулууптар, оскуолалар, киһи көрө-көрө сөҕөр-махтайар. Бу барыта улууспут инники сайдыытын сөҕүмэр көстүүлэрэ. Биэс, алта, уон сыллар анараа өттүлэригэр үлэлээбит дьон оҕолоро, сиэннэрэ үөрэнэн, киһи-дьон буолан сылдьаллар. Ити бириэмэҕэ үлэлээбит дьонnортон биирдэстэринэн Альбина Павловна (Слепцова) Ядрихинская буолар.

Кини оҕо сааһа биһиги олохпут историятын быстыспат кэрчигэр киирсэр. Саха сирин үгүс оройуоннарыттан эр дьон, аҕалар уоттаах сэриигэ баран, хаалбыттар ыар суттан хоргуйан өлөн, көһөрүүгэ үүрүллэн элбэх оҕо детдомнарга атаарыллыбыта. Сэрии саамай ыарахан кэмигэр 1943 с. Альбина Дьабыыл детдомугар түбэспитэ. Үтүө санаалаах иитээччилэрин Дария Андреевна Стручкованы, Анна Никитична Бойтунованы (кэнники И.К.Сивцевтыын холбоһон Хатырыкка олорбута), Александра Дмитриевна Кулаковскаяны, Фекла Алексеевна Березкинаны билигин да истиҥник, иһирэхтик ахтар, кинилэри күндүтүк саныыр.

Кини 1948 с. көмүстээх Алдан куоратыгар «Якутзолото» трест Үөһэ-Курааnахтааҕы көмүһү хостуур бириискэҕэ сварщик үөрэҕэр киирэн ситиһиилээхтик бүтэрэр.

Саха дьахталларыттан бастакынан сварщик идэлэнэн дьоллох Дьокуускай маҥнайгы таас тутууларыгар сварщигынан үлэлиир. Эдэр эрдэҕинэ, бэйэтэ да уол оҕолуу туттуулаах буолан, үлэтигэр киһи эрэ ымсыырар курдук кыайыылаахтык туттара. Киэҥ Саха сирин хоту оройуоннарыгар, Халымаҕа, Муомаҕа, эмиэ үлэлээбитэ.

1959 с. Эҥсиэли хочотугар үөһэ ахтыллыбыт, оччотооҕу баараҕай тутуубутугар, таас оскуолаҕа үлэлии тахсыбыта. Бу дойдуну олус сөбүлээбитэ, ордук өрө көтөҕүллүүлээхтик, биир санаанан үлэлиир табаарыстарын, эйэҕэс санаалаах дьонун-сэргэтин.

1963 с. А.П. Слепцова олоҕун аргыһын, сытар ынаҕы туруорбат сымнаҕас майгылаах, барыга-бары дьоҕурдаах Гаврил Игнатьевич Ядрихинскайы көрсөн, холбоһон, буруо таһаарыммыттара. Аҕыйах сыл иһигэр икки уол, биир кэрэ кыыс оҕоломмуттара. Кинилэри көрөн-истэн, бүөбэйдээн улаатыннарбыттара, үөрэппиттэрэ, ыал оҥортообуттара.

Альбина Павловна үлэтинэн, дьиэтинэн муҥурдамматаҕа. Улуус общественнай олоҕор актыыбынайдык кыттара. Ол курдук Кириллова Р. Б. салайааччылаах, Христофов И.Л. баянистаах, Шестаков А.Ф. курдук наставниктаах «Ньургуһун» ансамбль биир тутаах үҥкүүһүтэ этэ. Ону билигин, кырдьан баран, «кыргыттар» түмүстэхтэринэ үөрэ-көтө ахтыһаллар.

Дьыл — хонук. Билигин Альбина Павловна Ядрихинская тыыл ветерана. Дьиэтээҕи фотоальбомнарын хаартыскаларын бэрийдэҕинэ, эдэр сааһа харахар элэҥнээн ааһар. Ол кэм туоһута, араас Бочуотунай грамоталар, сааһыланан сылдьаллар. Ону барытын ырытан көрдөҕүнэ эрэ 65 сааһын туолбутун өйдөөн кэлэр.

Доруобай буол, дьоллоохтук олор, сахаттан маҥнайгы сварщик идэлээх дьахтар, ийэ, эбэ Альбина Павловна!

Т.ОКОНЕШНИКОВ, биирдэ детдомҥа олорбут, Нам улууһугар күн бүгүнүгэр диэри үлэлии-хамсыы сылдьар табаарыһыҥ.

Ийэ туһунан иһирэх тыл

САМАЙ КҮНДҮ НАҔАРААДА

Дьокуускайга урут «Нам» совхозка партком секретарынан үлэлээбит Семен Никитич Тимофеевы көрсө түстүм. «Хайа, кэпсээнин?», «Ээ, соччо туох да суох» диэн сахалыы саҕалааһын кэнниттэн сэһэммит-сэппэммит улам-улам сайдан, тэнийэн барда. Ол быыһыгар мин урукку селькорум хайдах-туох олорорун сурастым.

- Анна Николаевна пенсияҕа олорбута балачча өр буолла. Билигин Хомустаахха баар. Сотору алта уонун туолуохтаах.

- Син бэйэтин кэмигэр үлэ бөҕөтүн үлэлээбит киһи этэ дии. Туох эмэ аакка-суолга тигистэ ини?

- Ээ, суох, доҕор. Тойон ойоҕо аакка-суолга тиксэрэ аҕыйах буолааччы. Чэ, ол аат-суол диэн... Ийэ быһыытынан иэһин чиэстээхтик толордо дии саныыбын. Ол буоллаҕа дии киниэхэ улахан наҕараадата, - Семен Никитич, кэтэспит автобуһа тиийэн кэлэн, түргэн үлүгэрдик илиитин биэрдэ уонна дьон халыҥ халҕаһатын быыһыгар киирэн сүтэн хаалла.

Аан бастаан Намҥа хаһыат редакторынан ананан кэлиибэр уруккуттан билэр атаһым, журналист бэрдэ Терентий Халыев селькордар картотекалара симиллибит балачча халыҥ паапкалаах үлэлиир хоспор киирэн кэлбитэ уонна: «Дьэ, бу бааллар кулуттарыҥ-чаҕардарыҥ. Кинилэрэ суох чуорду да кыайыаҥ суоҕа. Көр бу - Арамаан Кутуукап, Намҥа олорор - хаама сылдьар энциклопедия. Бу - академик Окладников саллаата ааттаах киһи Уйбаан Бараааскап, бэтэрээ Хомустаахха баар. Үс түүннээх күнү быһа тохтообокко кэпсиэн сөп. Бу - Аппааны аксакала Ньукулай Хабырыылайап. Бу - Хамаҕатта Дайыыла Дайыылап диэн, сахалыы бөлүһүөк бэрдэ, оттон бу - Хатырык Ньукулай Сиипсэбэ, кулахачытан түргэн-тарҕан суруксут. Бээ, бээ, аны маама-дамаларбытыгар кииризҕиҥ. Бу - баркыам Түмэппиэйэп кэргэнэ Ааныска Ньукулаайабына олорор. Биология учуутала буолан «пришкольнай учаастак» дии-дии хаһыаппыт сирэйин барыыр. «Ааныс, тохтуу түһүөххүн. Ол эн хаһыакка суруйдаҕыҥ аайы оҕурсууҥ улаатар дуо?» - диэн дьээбэлээбит. «Тыый, хайдах улааппат буолуоҕай? Оҕолор хаһыакка хайҕаннахтарына өссө кыһаллан үлэлииллэр, төрөппүттэр да үөрэллэр», - эппиэтэ бэлэм. Миисэ, эн биири өйдүөх тустааххын: дьон убаастаабат куһаҕан киһитэ хаһан да хаһыаты кытта доҕордоспот, сибээстэспэт баҕайыта. Бу сытааччылар бары эрэллээх дьоннор. Хас биирдиилэрин кытта ыҥыран кэпсэтэриҥ буоллар очко бөҕөтүн хомуйуо этиҥ», - дии-дии табаахтаан унаардар.

Убайым ити сүбэтин ылынаммын, оччотооҕу селькордары барыларын кытта кэриэтэ атас-доҕор курдук буолан хаалбыппыт. Мин билэрбинэн, Тэрэнтэй ити үөһэ ахтыбыт селькордарыттан биирэ да күн иллэҥэ суох этилэр: ким учууталлыыра, ким музейга үлэлиирэ, оту тиэйэрэ... Биир тылынан эттэххэ, бары да уопсай дьыала туһугар кими да саакка-суукка киллэрбэккэ, сэнээбэккэ олох-дьаһах бараммат байҕал-тематын талан суруйаллара. Ону дьон сэргээн, сэҥээрэн аахпыттара - ол кинилэргэ наҕараада. Аат-суол, чыын-хаан туһунан кэпсэттэххэ атаһым Ньукулай Ырыкыныап этэр буолара: «Халлаантан түспүт хапытааннааҕар эрэйи көрбүт эрэдэбиэй ордук».

Семен Никитич кэргэнэ Анна Николаевнаҕа биэрбит «наҕараадатыгар» өссө биири эбэр сөп эбит - ол кини оҕо-уруу, дьиэ-уот, тустаах үлэ түбүгүттэн ордорунан «Ленин суолугар» селькордаабыт сылларын иһин. Ол эрээри суолтатынан бастакы «наҕараадата» баһыйара буолуо эбээт: икки уола уонна кыыһа үрдүк үөрэх кыһатын аастылар, сиэннэри бэлэхтээтилэр. Улахан уола Ньургун саха эдэр интеллигенциятын биир чаҕылхай представителэ, техническэй наука кандидата. Университет кэнниттэн Томскайдааҕы аспирантураны бүтэрээт «Туймаада-Даймоҥҥа» үлэлээбитэ. Онтон үүнэн-сайдан алмааһы чочуйар «Саха-Даймонд» заводу тэрийбитэ, ол кэнниттэн алмааһы атыылыыр Дьокуускайдааҕы предприятиены салайбыта. Оттон билигин Москваҕа «Алмазы России-Саха» иһинэн алмааһы батарыыга управление генеральнай директорын солбуйааччытынан үлэлиир. «Алмаас курдук күндү кадр» диэн итини этиэххэ баар этэ.

Ньургун Тимофеев-курдуктар сахаларын омугун сүүрбэ биирис үйэҕэ сиэтэн киллэрэн үүнүү-сайдыы суолугар үктэннэриэхтэрэ. Бүгүҥҥү дьалхааннаах күн туманынан бүрүллүбүт үрдэлиттэн көрдөххө, ол чэпчэкитэ суох суол буолар. Ийэ оҕотугар эрэнэрин кэриэтэ, норуот ыччатыгар эрэлэ күүстээх.

Күндү Анна Николаевна, «Ленин суолугар» эрэллээхтик сулууспалаабыккынан алта редактор аатыттан махталы биллэрэбин. Оттон атас-доҕор, аймах-билэ дьонуҥ эрэллээх кэргэн, иһирэх ийэ быһыытынан олохтообут наҕараадалара - эйиэхэ таптал, убаастабыл, уолуҥ Ньургун чочуйбут алмааһын курдук, өрүү тырымныы-дьиримнии сырыттын.

Михаил СЛЕПЦОВ, Дьокуускай

ҮТҮӨ СЫҺЫАНА ҮТҮӨРДЭР

Биһиги сааһыран, кырдьан сотору-сотору балыыһа «дойдулаһар» буоллубут. Ол «дойдубут» сэбиэдиссэйинэн Аграфена Денисовна Гермогенова үлэлээбитэ үйэ чиэппэрэ буолла. Олох эдэр сааһыгар кэлбитэ. Билигин да уурайар санаата суох. Өссө да бар дьонун туһугар үлэлиир баҕалаах.

Аграфена Денисовна балыыһаҕа салгыы киэҥ-куоҥ амбулатория дьиэтэ туруорсан туттарбыта. Онон ыарыһахтары көрөр-истэр, үлэһиттэр үлэлиир усулуобуйалара тупсубута. Итини сэргэ эргэ балыыһа акылаатын уларыттарда.

Кэлин балыыһаны киин котельнайга холботтордо. Онон ичигэһэ сүрдээх. Урут тамныы этэ.

Врачпыт Аграфена Денисовна чахчы кыһамньылаах эмчит. Ордук бу биһиэхэ, кырдьаҕастарга, олус үчүгэйдик сыһыаннаһар, болҕойон көрөр-истэр, сүбэлиир. Амарах дууһалаах. Оннооҕор өрөбүлү, бырааһынньыгы да аахсыбат. «Хайа, хайдаххытый?» - диэн киирэн ыйытан тахсааччы. Врачпыт манньык сыһыаннаһарыттан олус астынабыт, ыарыыбыт ааспыт курдук буолар.

Балыыһа коллектива да үчүгэй.

Мин манньык этиилээхпин

Ордук дьуһуурунай сиэстэрэлэр кыһаллан үлэлииллэр, эппиэтинэстээхтик сыһыаннаһаллар. Итиниэхэ Аграфена Денисовна бэйэтин үлэһиттэригэр ирдэбиллээҕэ көстөр.

Онон Хатырыкка биир сиргэ итиччэ уһуннук, туох да эҥкилэ суох үтүө суобастаахтык үлэлээбит Гермогенова Аграфена Денисовнаны улууспут доруобуйа харыстабылын управлениета СР үтүөлээх враһын аатыгар түһэрэрэ сөп буолуо этэ диэн этиилээхпит.

У. ВИНОКУРОВА, үлэ, тыыл ветерана, «Бочуот Знага» орден кавалера.
Е. СЛЕПЦОВА, үлэ, тыыл ветерана.

Хаһаастаах хааһахтан

ЧӨКЧӨҤӨ СҮҮРҮК

Итинник ааттаах кытыгырас киһи Модут алааһыгар олорон ааспыта. Куобаҕы атаҕынан тутарын туһунан биһиги оҕолор кытта истэр этибит.

Чөкчөҥө оҕонньор оройуоннуур эҥин буоллаҕына биһиэхэ кэлэ-бара хонон ааһар буолара. Онно көрдөххө ортону аннынан уҥуохтаах, тыаһа суох бэрт чэпчэкитик туттан хаамар оҕонньор этэ. Ылбаҕай тыллаах кэпсээнньит, сээркээн сэһэнньит буолара. Кини биирдэ манньык түбэлтэни кэпсээбитин өйдөөн хаалбыппын:

Куораттан тахсан иһэн Тулагы-Киллэмҥэ ыһыахха түбэстим уонна чугас сиргэ сүүрүүнү көрдүм. Онно биир төрөл киһи атыттары атахтаах оҥорбото, ол кыайбыт үөрүүтүгэр туруусугунан сылдьан кыргыттары-дьахталлары кууспаҕалаа да кууспаҕалаа, солуута суох өрүтэ көтүөккэлээ да көтүөккэлээ буола сырытта.

Мин сөбүлүү көрбөтүм. Туох тэһэ кэйбитэ буолла, тарбахтарбын кокуоскалыы тутаат, тылбынан илитэ охсон баран төгүрүйэн уруйдуу турар дьон быыһынан кирээт: «Түм-мээ!» — диэн муннуга тиҥсиритээт, Намым диэки тэбинэ турдум. Киһим соһуйан тохтуу түһээт, эккирэтэн батыгыраппытынан барда. Бырааҥҥа тиийиэхпэр дылы балачча чугаһатта. Көнө сиргэ сүүрэр сордоох быһыылааҕа. Ойуурга киирдим да, дьиэбэр киирбит курдук сананным. Киһим кэнникинэн бүдүрүйтэлиир, көхсүн тыаһа сөп-сөп иһиллэр буолан барда.

Дьэ, ньоҕой киһи быһыылааҕа быраан сиһин ортотугар дылы эккирэтэн баран чуурун биэрэн төннөөхтөөбүтэ.

Виктор ШАПОШНИКОВ. Көбөкөн.

Учуутал — үүс чулуута

САЛБАҤНАР КИЙИИТТЭРЭ

Нуучча тыла саха омукка иккис төрөөбүт тылынан биллэр. Тыа оскуолатыгар нуучча тылын төһө хаачыстыбалаахтык үөрэтэллэр да оҕолор онньук билиини ылаллар. Салбаҥҥа Изабелла Николаевна Артамонова нуучча тылын уонна литературатын үөрэппитэ уонтан тахса сыл буолла. Кини Ньурба улууһугар сулууспалаах кэргэҥҥэ төрөөбүтэ. Нуучча тылын учуутала буолан Изаны ийэтэ кыра эрдэҕиттэн бэйэтин дьоһуннаах идэтигэр уһуйбута.

1988 сыллаахха Салбаҥҥа үрдүк үөрэҕи бүтэрбит үс эдэркээн кыргыттар үлэлии кэлбиттэрэ. Варвара Андреевна Кэбээйи, Изабелла Николаевна Ньурба, Нина Никитична Нам оройуоннарын оҕолоро. Бу учуутал кыргыттар Салбаҥ нэһилиэгэр хаалан кийиит эрэ буолуохпут диэбэккэ үлэлээн-хамнаан, оҕолор тапталларын ылбыттара. Үтүү-субуу кыргыттар Салбаҥ уолаттарыгар кэргэн тахсыбыттара. Ол курдук Салбаҥ орто оскуолатын учууталлара бары кэриэтэ кийииттэр.

Изабелла Николаевна үөрэхтээхпин диэн үөһэнэн көрбөккө тыа сирин уолунаан Иннокентий Артамоновтыын холбоһон үс оҕолонон дьиэ-уот туттан, сүөһү-ас ииттэн саҥа дэриэбинэ биир дьоллоох ыала буолан оһохторун буруота унаарыйар. Кэргэнэ Кеша эдьиийдэринээн эрдэ тулаайах хаалбыттара. Кеша эдьиийигэр Полинаҕа олорбута. Төрдүн-ууһун улаханнык билбэт этэ. Кини улуу киһи М. Аммосов таай сиэнэ буоларын кэнники билбитэ. Онон Салбаҥ нэһилиэгэр Аммосов аймахтара икки ыал баар — Макаровтар, Артамоновтар. Дьиэ иһигэр киирдэххэ бэс мас сыта саба биэрэр. Ыраас, хоп курдук хомуллубут дьиэҕэ оҕо саҥата эймэҥнэс. Улахан уол Денис 9-с кылаас, Женя 2-с кылаас онтон кыракый Июля детсад киһитэ.

Изабелла Николаевна ньурбалардыы таттаран саҥарар да буоллар нуучча тылын олох ыраастык үөрэтэр. Кини уруогар оҕолор чуумпуран истэллэр. Ону таһынан кылааска араас литературнай геройдарга уруһуйдар, ребустар, нуучча тылыгар оонньуулар, ырытыылар буолаллар. Мин бэйэм да Хаҥаластан төрүттээх буолан нуучча тылын сүрдээҕин ахтабын. Онон кини кылааһын таһыгар элбэхтик туран тохтоон болҕойон истэбин. Нуучча тылын чуолкайдык билии, саҥарыы оҕо сайдарыгар улахан оруоллаах. Онто да суох нуучча тылын ааньа ахсарбат оҕоҕо мөлтөх учуутал түбэстэҕинэ кини инникитэ сарбыллар. Билигин ханнык баҕарар экзамен нууччалыы барар буолан учуутал уруокка болҕомтолоохтук сыһыаннаһар.

Ити курдук үлэлии-хамсыы сылдьаллар саха тылын учуутала, кийиит, Таатта кыыһа Протопопова Е.Д. математик, Кэбээйи кыыһа Кривошапкина А.Е. математик, Мэҥэ кыыһа Касьянова Е.И., Сунтаартан биолог Сивцева Н.Н., начальнай кылааска Баишева М.С., Сидорова П.Д. о.д.а. Ити курдук биһиги киэн туттар учууталларбыт бары кийииттэр, үрдүк үөрэхтээхтэр. Баҕарабыт бу сылга үөрэх, билии аартыгар ыҥырар, угуйар учууталларбытыгар бары үчүгэйи, кэрэни. Тус олохторугар дьолу.

А. ПРОКОПЬЕВА.

Уол оҕо ат күлүн

Күлүн тутар 12 күнүгэр улууска оскуолаҕа үөрэнэр уолаттар ортолоругар «Үрүҥ Уолан» күрэхтэһии ыытылынна. Ити күн улуус 14 оскуолатыттан 24 эр бэртэрэ кэлэн саха төрүт национальнай оонньууларыгар күөн көрүстүлэр, күрэс быдьастылар. Усталаах үһүн күн устата бары тэҥ баайыылаахтар иэмэх мастыы эрийистилэр, эрбии биитин курдук хардары-таары харыйыстылар. Күрэхтэһиини бэйэлэрэ да спортсмен учууталлар судьуйалаан дьүүллээтилэр, киниэлэри сүрүн судьуйа - улуус үөрэҕин управлениетын инспектора Федоров Д.С. салайда. Уолаттар уопсайа алта көрүҥнэ күүстэрин холоһон, ол түмүгэр бастыҥтан бастыҥнар тахсан дьэ улуус 1999 сылга «Үрүҥ Уолана» быһаарылынна. Сиһилии кэпсээтэххэ бары да тэҥ баҕайылар, ол эрээри үрдүгү ойууга, эбэтэр куобахтаан үрдүгү ойууга - былыр обүгэлэрэ үс үүт күрүөнү үрдүнэн ойоллорун үтүктүүгэ, I Хомустаахтан Колесов Дима 1 м. 35 см. үрдүгү ойон иннин кимиэхэ да биэрбэтэ (учуутал Ушницкай А.П.). Нам 2 №-дээх орто оскуолатын үөрэнээччитэ Чесноков Андрей (учуутал Спиридонов А.Н.) үрдүгү ойуу уҥуоҕуттан тутулуга суоҕун дакаастаан 1 м. 30 см. ойон II миэстэни ылла. III бириистээх миэстэҕэ 1 №-дээх Нам орто оскуолатыттан 1 м. 25 см. үрдүгү ойон Баишев Вова (учуутал Соловьев Б.Ю.) күрэхтэһиини дьоһуннук саҕалаабытын көрдөрөр. Бу сүрдээх уустук көрүҥнэ уолаттар бары да, төһө да күрэхтэһии усулуобуйатыгар хойут киирбитин үрдүнэн, бэлэмнээхтэрин көрдөрдүлэр.

Иккис көрүҥ канатынан үөһэ тахсыы илии күүһүн холонуу көрүҥнэн буолла. Манна Хатырык орто оскуолатын эр бэрдэ Куличкин Алик (учуутал Бурнашев С.И.) 8 м. 80 см. үрдүккэ тахсан, илии күүстээх буоллаҕына ыйааһын да таһаҕас буолбатын дакаастаата. Иккис миэстэҕэ Бөтүҥ бэрдэ Кугданов Федя (учуутал Суздалов Нь.С.) 8 м. 20 см. үрдүккэ кыраһыабайдык, техника бу көрүҥнэ туһалааҕын, ону баһылааһын сүрүн буоларын көрдөөччүлэри сөхтөрдө. 3-с бочуоттаах миэстэҕэ 7 м. 60 см. тиинг курдук сылбырҕатык тахсан Хамаҕатта орто оскуолатын үөрэнээччитэ Скрябин Ньургун (учуутал Сокольников) тигистэ.

Үһүс көрүҥ 25 см. маһынан «Тутум эргиир». Бу көрөргө интэриэһинэй, элбэх киһи хараҕар хатанар көрүҥнэ урут биһиги уолаттарбыт 30-50 см. уһуннаах маһынан күрэхтэһэр буоллахтарына, быйыл республиканскай кээмэйинэн күрэхтэстилэр. Манна инники көрүҥнэргэ биллибэккэ көстүбэккэ сылдьыбыт Бартыһаан орто оскуолатын уолана Попов Алеша 31 төгүл эргийэн «баарын» көрдөрдө. II миэстэҕэ эриэдэхси кэлэн иһэр I Хомустаах бухатыыра Баишев Рома (учуутал Ушницкай А.П.) 30-та эргийэн тигистэ. III миэстэни күрэхтэһиигэ хойутуу сыһан ыксаан кэлбит Хатыҥ Арыы элик бэрдэ Ноговицын Вова (учуутал Попов Р.Г.) 25 төгүл кулахаччыйан ылла.

Күрэхтэһии биир саамай уустук көрүҥнэн 3 төгүл 5-тэ национальнай ойууларга илин былдьаһыы буолла. Манна уолаттар биэстэ кылыйан, биэстэ ыстаҥалаан, биэстэ куобахтаан барыахтаахтар. Дьэ манна атах күүһүн кытта төбө үлэтэ кыттыстаҕына эрэ үрдүк ситиһии кэлиэхтээҕин, сорохтор учуоттаабакка хотторуу хомолтотун биллилэр. Колесов Дима - 43 м. 51 см. (I миэстэ), Баишев Вова - 41 м. 13 см. (II миэстэ) ойоннор атыттары олох бэйэлэригэр чугаһаппатылар, күрэхтэһии инники күөнүгэр сылдьалларын көрөөччүлэр бэлиэтээтилэр, 38 м. 57 см. ойбут Кугданов Федя эмиэ биир күүстээх утарсааччы буоларын биргэттэ.

Биир интэриэһинэй, болҕомтону тардар көрүҥнэн «Ойбонтон уулааһын», манна уолаттар аҥар атахтарыгар туран биир атахтарын, кулгаахтарын илиилэринэн тутан чохчойон баран, айахтарынан 15 см., 10 см., 5 см. үрдүктээх туйастары ылыахтааххар. Кыттааччылар манна бары имигэстэрин, кыайыыга дьулуурдарын көрдөрдүлэр, ол курдук үс туйаһы үһүннэрин сүрдээх холкутук 7 уол ыллылар. Дьэ уонна бүтэһик «Кырынаастыыр» диэн өбүгэлэрбит уол оҕо бары былчыгнарын барытын эрчийэр, күүрдэр хатарар көрүҥнэригэр 32 м. 38 см. лабырҕаччы, ытыһынан оонньоон баран I Хомустаах бэрдэ Баишев Рома I миэстэни ылла. II бириистээх миэстэҕэ биир күүстээх кыттааччы Бөтүҥ уолана Кугданов Федя тигистэ, ону кытта сиэттиһэ табаарыһа Бөтүҥ элигэ Уваровскай Слава сиһин этэ буспутун, буутун этэ хойдубутун көрдөрөн III бочуоттаах миэстэни ылыан ылан биир дойдулаахтарын, учууталларын үөртэ.

Уопсай түмүгүнэн Нам улууһун оҕолорго «Үрүҥ Уолана» хара маҥнайгыттан дьон хараҕар таба быраҕыллыбыт 1-кы №-дээх Нам политехническэй орто оскуолатын 11 кылааһын үөрэнээччитэ Баишев Вова тахсан өрөгөй ырыатын ыллаан, хотой үҥкүүтүн үҥкүүлээн үөрүү дьолун биләр. II миэстэни I Хомустаахтан эр бэрдэ, оҕо киэнэ омуннааҕа, киһи киэнэ кииллээҕэ Рома Баишев эриэ-дэхси бары көрүҥнэргэ кыттан, хара бастакыттан «баардааҕын» биллэрэн ылла. III миэстэҕэ үһүн тыыннааҕынан, бүтэһик көрүҥнэ тиийэ күүһүнуоҕун түмэн, кыайыыга дьулуурунан, табаарыһыттан Кугданов Федяттан кыайыыга олох илиититтэн мүлчү туттаран Бөтүҥ биир эрэнэр бухатыыра Слава Уваровскай тигистэ.

Түмүкпэр маннык биир үтүө холобурга тохтуом этэ. Билигин биһиги ыарахан кэмнэ олоробут. Харчы, үбүлээһин кэмчи кэмигэр күрэхтэһиилэри тэрийии, кылгыччу бюджекка олорор үөрэх тэрилтэлэригэр ыарахан. Маннык кырыымчык кэмнэ күрэхтэһиилэри далаһыннаахтык, чахчы да болҕомтону тардар гына ыытыыга спонсордааһын диэн үтүө үгэс үөскээн эрэр. Ол курдук оскуолаҕа үөрэнэр уолаттар улуустаа ҕы «Үрүҥ Уолан» күрэхтэһиитин биһиги улахан тэрилтэлэрбит улуспо (предс. Протопопов М.И.), улуустаа ҕы сбербаан (управл. Спиридонов С.С.) бириистэринэн, бэчээт бородуукуэйатынан көмөлөһөн таһымын, суолтатын өссө улаатыннардылар, онон үөрэх управлениетын уонна тэрийээччилэр аттарыттан махталбытын биллэрэбит.

Маны таһынан төһө да кырыымчыктык олордоллор оскуолалар үгэс курдук сыл аайы «Үрүҥ Уолан» күрэхтэһиитигэр бириистэрин аныыллар. Ол курдук «Үрүҥ Уолан» аатын ылбыт Вова Баишев Түбэ орто оскуолатын (дир. Гаврильев В.Д., учуутал Попов П.П.) олохтообут бириинин ылла, II миэстэлээх Баишев Рома улуспо (предс. Протопопов М.И.) олохтообут сыаналаах бэлэҕин тутта, III миэстэлээх Уваровскай Слава 1 №-дээх Нам орто оскуолата оскотообут бириинигэр тигистэ. Ол курдук II Хомустаах орто оскуолата (дир. Олесов Н.Д., учуутал Алексеев А.С.) I Хомустаах орто оскуолата (дир. Сивцев Д.Е., учуутал Ушницкай А.П.), Бартыһаан орто оскуолата (дир. Гуляев Ф.Д.) анал бириистэри олохтообуттара атыттары үтүө үгэскэ көҕүлүөхтээх.

Ыстатыйабын маннык тылларынан түмүктүөм этэ. Муус устар 6-7 күннэригэр Намҥа 5 улуус хамаандалара түмсэн киин улуустар «Үрүҥ Уоланнарын» быһаарыахтара, оскуолалар актыыбынай кыттыыны ыларгытыгар ыҥырабыт.

Р. РУМЯНЦЕВ

ИЛЛЭҢ КЭМ КЭМЧИ

Ааспыт үөрэх сылыгар үс бастыҥ үөрэнээччилэрбит Новгородова Лариса, Муксунова Марианна, Сивцева Сардаана оскуолаларын үрүҥ көмүс мэтээлинэн бүтэрбиттэрэ. Бу наҕараада өр сыллаах үрдүк хаачыстыбалаах үөрэх, үлэ түмүгэ буолан улахан үөрүүнү аҕалбыта. Кыргыттар үчүгэй үөрэхтэрин таһынан кылаастарын, оскуолаларын бары үлэтигэр актыыбынайдык кыттан кэлбиттэрэ. 8-с кылаастан саҕалаан оскуолатааҕы, улуустааҕы предметнэй олимпиадалар призердара уонна кыайыылаахтара. Лариса саха тылын уонна литературатын, биология, экология, Марианна - нуучча тылын уонна литературатын, экология, Сардаана - физика, алгебра курдук предметтэргэ улуустааҕы олимпиадаларга I миэстэни ылаллар этэ. Ону таһынан Лариса Новгородова «Сыл бастыҥ үөрэнээччитэ-97», Сардаана Сивцева «Сыл бастыҥ үөрэнээччитэ-98» диэн оскуола иһинээҕи конкурс кыайыылаахтара.

Бастыҥ үөрэнээччилэрбит билигин үһүөн Саха государственнай университетын студеннара. Лариса Новгородова мединститут педиатрическай факультетыгар, Марианна Муксунова мединститут педиатрическай факультетын стоматологическай отделениетыгар, Сардаана Сивцева экономическай институкка ситиһиилээхтик үөрэнэ сылдьаллар. Бастакы сессияларын бары этэҥнэ үчүгэйдик ааспыттар, оттон Сардаана сессиятын наар «5» сыанаҕа туттарбыт.

Биһиги кинилэри дьиэлэригэр сынньана, күүлэйдии кэлбит түгэннэригэр көрсөн кыратык кэпсэтэргэ уонна улууспут хаһыатыгар суруйан ааҕааччыларга билсиһиннэрэргэ сананныбыт.

-Киирии экзаменнары хайдах туттарбыккытый?

Марианна:

- Уопсайынан үс экзамен туттарыахтаах этибит. Мин бастакы экзамены, биологияны, 10 баалга туттаран медалистар усулуобуйаларынан быһа конкурсу ааспытым. 25 миэстэҕэ 250-чэ абитуриент этэ, идэбит стоматолог-врач.

Лариса:

- Мин эмиэ биир эрэ экзамены, биологияны туттарбытым, 10 баалынан конкурсу быһа ааспытым. 100 миэстэҕэ 450 оҕо этэ.

- Билигин хайдах үөрэнэ сылдьаҕыт?

Марианна:

- Үөрэнэргэ ыарахан. Элбэхтик дьарыктаныахха наада, дьиэҕэ үлэни элбэҕи биэрэллэр, наар библиотекаҕа сылдьыахха наада. Күҥҥэ 4-түү паара, 3 ч. 30 мүн. үөрэнэн бүтэбит. Бу сессияҕа биир экзамены - бионеорганическэй химияны туттардыбыт, ону таһынан 13 зачет.

Лариса:

- Үчүгэйдик үөрэнэ сылдьабын. Бэйэҥ кыһаллар буоллаххына барытын ситиһэн иһиэххин сөп. Биир экзамены - биоорганическай химияны туттардым, эбии 12 предмеккэ зачет, холобура, медфизика, латинскай тыл, высшай математика.

- Иллэҥ кэмиттин хайдах атааран ааҕыт?

Марианна:

- Иллэҥ кэм аҕыйах, элбэхтик үөрэххинэн дьарыктаныахха наада. Өрөбүл күн онно-манна сылдьа сатыыбыт, «Центральнай» кинотеатрга киинэҕэ сылдьабыт, хам-түм Хомустааххa дьиэбэр тахсаччыбын.

Лариса:

- Үөрэх күн иллэҥ кэм кэмчи. Өрөбүлгэ, бырааһынныыктарга ханна эмит сылдьыахха сөп. Культурнай киинигэ студеннарга анаан араас мероприятиелар буолаллар, онно сылдьаччыбыт, барыта харчы, оттон билиэт сыната студент киниэхэ син ботуччу соҕус.

- Оҕо сылдьан ким буолуохтун баҕарар этигитий?

Марианна:

- Мин наар врач буолуохпун баҕарар этим, онон баҕа санаам туолан эрэритэн үөрэбин.

Лариса:

- Бастаан учуутал буолуохпун баҕарар этим, 8-с кылаастан врач буоларга санаам көспүтэ. Билигин үөрэнэ сылдьарым оҕо врачын идэтигэр, онон олох үрдүк бэлэмнээх буолуохтаахпын.

- Оскуолаҕа сылдьан ханнык предметтэргэ ордук сөбүлээн үөрэнэр этигитий?

Марианна:

- Сөбүлүүр предметим баһаам этэ. Ордук нуучча тылыгар, биологияҕа, химияҕа сөбүлээн үөрэнэрим.

Лариса:

- Биологияны, химияны, алгебраны, нуучча тылын, саха тылын предметтэрин олус интэриэһинэй, киһини бары өттүнэн сайыннарар, наадалаах предметтэринэн аҕабын. Бу предметтэринэн тус бэйэбэр киэҥ билиини биэрбит уонна инники идэбин таларбар көмөлөспүт учууталларбар барҕа махталбын тиэрдэбин.

- Оскуолаҕытыгар инникитин тугу баҕарыахыт этэй?

Марианна:

- Оскуолабар инникитин өссө сайдыгар, мэлдьи үчүгэй үлэлээх бастыҥ оскуолатын лидердэрэ кэлбит-тэрэ.

Ити күн дьыалабыай көрсүһүүлэр, санаа атастаһыыта буолбуттара. Оҕолор интеллектуальнай оонньууларга кыттыбыттара.» Дьоллоох түгэнигэ» уонна волейболга күрэхтэспиттэрэ.

Ити кэнниттэн биһиги оскуолабыт «Лидер» түмсүүтэ Таастаах оскуолатыгар айаннаабыта. Табаарыстыы көрсүһүүгэ марш-эстафета альбома туттарыллыбыта. Оҕолор бэйэлэрэ хайдах олороллорун, үөрэнэллэрин аһаҕастык, дьоһуннаахтык кэпсээбиттэрэ. Таастаахтар оҕолорго араас оонньууларын ыыппыттара, минньигэс эбиитинэн күндүлээбиттэрэ. Таастаах үөрэнээччилэрэ биһиэхэ үчүгэй баҕайы бэйэлэрэ оҥорбут хаһыаттарын бэлэхтээбиттэрэ, онно маннык диэн суруйбут этилэр: «Биһиги бэйэбит курдук кыра оҕолору көтөспиппит да төптөрү буолан хаалла... Онон кыбыстан наһаа актыыбынайдык кыттыбатахпытын бырастыыгыҥ. Биһиги эһиги лидергитин Тоня Прокопьеванаты астына көрдүбүт. Кини курдук оҕолору кытта көпсөтөн-ипсэтэн, үчүгэйдик саҥарар буолуохпутун баҕарабыт!»

Настя ПЕСТРЯКОВА, I Хомустаах орто оскуолатын 9 кыл. үөрэнээччитэ.

ЭДЭР КӨЛҮӨНЭЛЭР МАРШТАРА

Саха сиригэр пионерскай тэрилтэ 75 сылыгар ананан улуус үрдүһэн оскуолалар икки ардыларыгар ыытыллыбыт эстафета-экспедиция кэмигэр Хатыҥ-Арыы оскуолатыгар Таллан Бүрэ аатынан Бөтүҥ орто оскуолатын делегацията эстафетаны туттарда. Көрсүһүүнү оскуолабыт лидердэрин бэлэҕэ тэрийэн ыытта. Бастаан «Төгүрүк остуол» тула үлэбитин кэпсэтистибит. Манна ыҥырыылаах ыалдьыттарбыт оскуола 80-с сылларааҕы пионерскай баһаатайа Александра Афанасьевна Винокурова уонна «Океан» лааҕырга сынньаммыт оскуолабыт выпускниктара Эверстова Алена, Алексеева Нинел урукку сылларга бэйэлэрин үлэлэрин туһунан кэпсээтилэр.

Ол кэнниттэн оскуолабыт лидердэрин бэлэҕун салайааччыта Петухова Маша, Бөтүҥ оскуолатын президенэ Кугданов Федя быйылгы үөрэх дьыллыгар үлэлэрин туһунан иһитиннэрдилэр. Бөтүҥ оскуолатыгар үөрэх сектордара кылаастар икки ардыларыгар үөрэххэ, бэрээдэккэ күрэхтэһии ыыталлар. Түмүгэ нэдиэлэ аайы тахсан, көһөрүллэ сылдьар вымпел туттарыллар эбит. Өссө «Тинейджер» диэн радиостудия нэдиэлэҕэ иккитэ тахсар эбит. Оскуолаҕа ыытыллар үлэлэрин түмүктүүлэригэр дискотекалартан киирэр үбү туһаналлар эбит.

Биһиги оскуолабыт бэйэни салайыныыга лидердэр бэлэхтэрүн, «Төлөн» корпост уонна уопсай оҕо тэрилтэтин үлэтин сырдаттыбыт. Биһиэхэ үп-харчы көрүллүбэтинэн сибээстээн, кылаастар күрэхтэһиилэригэр грамота туттараччыбыт.

Көрсүһүү иккис чаһыгар «Мозаика» диэн интеллектуальнай оонньууга оскуолабыт хамаандата кыайда.

Биһиги бу ыытыллыбыт эстафета түмүгүнэн Бөтүҥ оскуолатын үлэтин сиһилии биллибит, бэйэ-бэйэбит опыппытын атастастыбыт уонна саҥа доҕоттордоннубут.

Туяра ОЩЕПКОВА, Маша ВИНОКУРОВА, Хатыҥ-Арыы орто оскуолата.

Саха сиригэр Пионерия 75 сылыгар, Оҕо саас уонна Оҕо спордун сылларыгар аналлаах республикатааҕы марш-эстафета үлэтин саҕалаабыта ыраатта.

Олунньу ыйга биһиги оскуолабытыгар Үөдэй орто оскуолатын лидердэрэ кэлбиттэрэ.

КҮРЭХТЭҺИИНИ КӨТҮТЭР ОХСУУЛААХ

Оҕо саас уонна оҕо спордун сыла саҕаланыаҕыттан спорт араас көрүҥнэригэр ураты болҕомто уурулунна. Ол курдук календарнай былааҥҥа оҕолор ортолоругар мас тардыһытыгар хайа да сыллааҕар элбэх күрэхтэһиилэр киллэрилиннилэр

Холобур, сэтинньигэ Төхтүргэ Д. Шарин бириинигэр, тохсунньуга Майаҕа илин энэр Кубога, олунньуга Лоомтукаҕа уонна Бүлүү бөлөх улуустарыгар республиканскай турниртар буолуталаабыттара.

Хомойуох иһин, биһиги оҕолорбут бу күрэхтэһиилэргэ кэккэ бириҥиинэлэриттэн кыттар кыаҕы ылбатахтара.

Олунньу 27-28 күннэригэр Нөмүгүгэ оҕолор ортолоругар Дима Алексеев бириинигэр V республиканскай турнир буолан ааста. Быйыл бу күрэхтэһии геоҕрафията биллэ кэҥээбит.

Биһиги улууспутуттан I Хомустаах орто оскуолатын үөрэнээччилэрэ Игорь Константинов, Саша Абдульманов, Алеша Атласов уонна Алеша Дьячковскай республика күүстээх оҕолорун кытта күүстэрин холостулар. Бу оҕолор бастакы сүрэхтэнииларэ буолан төһө да бириистээх миэстэҕэ тиксибэтэллэр үчүгэй ойдөбүлү хааллардылар, бэйэлэрэ да опыт ыллылар. И. Константинов «Кыайыыга дьулуурун иһин» анал бириинэн наҕараадаланна.

Күрэхтэһиигэ кыттыбыт оҕолор бары кэриэтэ мас тардыһыытын техникатын улахан дьоҥтон итэҕэһэ суох баһылаабыттар. Элбэх күрэхтэһиилэргэ кыттар буоланнар атын улуус оҕолоро биһиги оҕолорбутунаҕар быдан опыттаахтар.

Горнай, Чурапчы, Сунтаар күрдук ыраах улуустар оҕолорбут туһа диэн тугу да харыстаабакка ыыталлара олус хайҕаллаах суол. Дьиҥинэн, күрэхтэһииттэн күрэхтэһии аайы спортсмен түргэнник сайдар, опытырар. Ити биһиэхэ тоҕо эрэ кыаллыбат. Үп, транспорт суоҕугар сигэнэн элбэх республиканскай күрэхтэһиилэри куоттардыбыт. Улахан дьоммут эмиэ 3 улахан рейтинговай турнирдары көтүттүлэр. Билигин сезон ортолообутун кэнэ рейтиннэрэ үрдээбит утарылаһааччыларбытын эккирэтэн ситэр ыарахан.

Онон үрдүкү салалта ити боппуруоска болҕомтотун ууруо диэн эрэнэбин.

Н. КОНСТАНТИНОВ, спорт маастара, I Хомустаах

Спорт — тулуур, спорт — дьулуур

ТУЛАГЫЛАР ХАМАҔАТТАҔА

Бу күннэргэ хамаҕатталарга улахан сэргэхсийии буолан ааста. Ол курдук куорат таһынааҕы тулагылар кэлэн спорт 7 көрүҥэр күөн көрсөн, күрэс былдьаһан, күүстэрин холоһон бардылар. Бу бэртээхэй көрсүһүүнү Тулагы оскуолатын физкультураҕа учуутала Терютин Герман Степанович көҕүлээн, тэрийбит.

Бастакынан, дуобакка 4 эр киһи, 2 дьахтар кииристилэр. Онуоха олохтоохтор 12 очкоттан 2 эрэ очкону «бэристилэр». Саахымакка 4 эр киһи, 1 дьахтар оонньоото. Түмүк 6:4 ахсааҥҥа эмиэ хамаҕатталар туһаларыгар буолла. Манна Е. Леонтьев уонна С. Флегонтова (6-с кыл.) хамаандаларыгар 2-лии очкону биэрэннэр кыайыыга үктэл оҥордулар.

Ыһыылаах-хаһыылаах, дирбиэннээх-дарбаннаах оонньуу уолаттар баскетболларыгар барда. Сынньалаҥҥа диэри ахсаан 16:16 этэ. Кэлин ыалдьыттарбыт сыыйа сабырыйан бардылар. Түмүгэр 2 быраҕыыннан чорбойон тахсаллар. Онтон площадкаҕа кыргыттар киирэллэр. Маныаха Хамаҕатта кыргыттара утарылаһааччыларын букатын илиилээхатахтаах оҥорботулар. Ордук Е. Тарабукина, А. Захарова ыраахтан тэһитэ быраҕаттаан ахсааны 32:11 оҥордулар. Онон баскетболга тэҥнэһии. Аны волейбол оонньуута саҕаланар. Манна да олохтоох кыргыттар 2:0 ахсаанынан «оонньуу сылдьан» эрэллээхтик кыайдылар. Уолаттарбыт эмиэ «атахтаатылар», 2:0 кыайтардылар. Онон эмиэ тэҥнэһии.

Остуол тенниһигэр 3 эр киһи, 2 дьахтар оонньоотулар. Хамаҕатталар манна лаппа үчүгэйдэрин көрдөрдүлэр. Ол курдук З. Протопопов, В. Мокрощупов, С. Андросов, А. Таркаева уонна А. Аргунова бары кыайдылар.

Мас тардыһыыта 4 ыйааһыҥҥа ыытылынна. Онуоха икки бастакы ыйааһыҥҥа олохтоох бөҕөстөр киирэн кыайтаран кэбиһэллэр. Онон дьиэлээхтэргэ «уйаларыгар уу киирэ сырытта». Хата икки үөһээҥи ыйааһыннарга П. Назаров уонна В. Ефремов утарсааччыларын туурута тыытан ылан көрөөччүлэрин үөртүлэр. Түмүгэр эмиэ тэҥнэһии.

Бүтэһик көрүҥ хапсаҕайдаһан тустуу. Манна да хамаандалар эрбии биитин курдук тэҥ буоллулар. Ахсаан эмиэ 2:2 түмүктэннэ. Мас тардыһыытыгар да, хапсаҕайга да олохтоохтор хоттороон истэхтэринэ саха-французскай оскуола физкультураҕа учуутала ыарахан ыйааһыннаах Василий Ефремов иккиэннэригэр кыайталаан тэҥнэһиини оҥорбутун хайгыахха эрэ сөп. Онон уопсай түмүгэр 7 көрүҥтэн түөрдүгэр тэҥнэһэн, үһүгэр кыайан хамаҕатталар кыайыылааҕынан таҕыстылар.

Киэһэтин ыалдьыттарбыт бэртээхэй концеры көрдөрдүлэр.

Егор ФЕОФАНОВ,
спорт ветерана

КАНДИДАТТАР ЭКЗАМЕННЫЫЛЛАР

Улуус күүстээх дуобатчыттарын маастарга кандидат нуормалаах классификационнай турнирдарыгар 24 дуобатчыт, ол иһигэр 10 маастарга кандидат кытынна. Кинилэр 14 бастакы разрядтаахтары экзаменнаатылар.

Бастакы миэстэни Петр Собакин, иккиһи Вася Прокопьев, үсүһү Егор Леонтьев ыллылар. Улуус чемпиона Иннокентий Лаврентьев төрдүс миэстэнэн дуоһуйда. Егор Собакин, Олег Охлопков бириистээх миэстэҕэ тигистилэр.

Маастарга кандидат нуорматын толорорго холоспут 14 киһиттэн Хамаҕатта оскуолатын үөрэнээччитэ Олег Охлопков толордо. 16 киһи разрядын бигэргэттэ.

Кулун тутар 27-28 күннэригэр 10 чаастан ычча киэһээҥи оскуолатыгар нэһилиэктэр 5-тии киһилээх хамаанданан күрэхтэһиилэрэ буолар. Нэһилиэктэр бары хамаанда туруордулар, онон 100 дуобатчыт кыттара күүтүллэр.

В. ЕРЕМЕЕВ.

РЕДАКЦИЯ ПОЧТАТЫТТАН

ЫТЫК КЫРДЬАҔАСТАРБЫТ

Соторутааҕыта кырдьаҕастар сэбиэттэрин, кулууп, оскуола коллективтарын тэрийиилэринэн М.П. Сивцева, В.В. Эверстов 80, 70 сааstarын туолар юбилейдарын бэлиэтээтибит. Биэчэри учуутал П.Д. Сидорова иилээн-саҕалаан ыытта. Юбилярдар автобиографияларын В.П. Лукавина, Ф.Д. Ушницкая билиһиннэрдилэр.

Юбилярдарга ветераннар улуустааҕы сэбиэттэрин председателэ М.В. Петрова Улуу Октябрьскай революция 80 сылынан мэтээллэри, В.В. Эверстовка улуус Бочуотунай грамотатын туттарда Онтон салгыы улуус бочуоттаах гражданина В.М. Бочкарев, норуот үөрэҕириитин туйгуна В.М. Никитина, нэһилиэк кырдьаҕастарын ааттарыттан Ф.Д. Ушницкая, баһылык С.П. Корякин, директор И.Н. Протопопов, профком председателэ В.И. Черов, учуутал М.С. Баишева, үөрэппит оҕолорун ааттарыттан библиотекарь Т.Н. Аргунова эҕэрдэлээтилэр, ахтыылары оҥордулар.

Нэһилиэктэн С.И. Ядрихинская, М.А. Жирков үлэ, тыыл ветераннарынан буоллулар.

М.В. Петрова юбиляр Мария Прокопьевнаҕа анаан поэт Н.М. Рыкунов «Дьахталларга» диэн хоһоонун ааҕан иһитиннэрдэ. Олохтоох автор М.Н. Жирков бэйэтин хоһоонноруттан аахта. Мария Протопопова, Вероника Карпова, Саргы Ощепкова дуэттарын, В.И. Черов, Т.В. Попова, И.С. Кривошапкина, В.С. Винокурова уонна оскуола ансамбла толорбут ырыаларын, ырыаларын улаханнык биһирээтилэр.

Түмүккэ юбилярдар ааттарыттан педагогическай үлэ, тыыл ветерана, норуот үөрэҕириитин туйгуна, бастыҥ пропагандист, коммунист В.В. Эверстов харда тылыгар биэчэри тэрийбиттэригэр махтанна. Сценаҕа юбилярдар дьиэ кэргэннэрэ таҕыстылар уонна саалаҕа олорооччулары кытары «Суох буоллун сэрии» диэн ырыаны толорууларынан бу дьоро киэһэҕэ аналлаах концерт түмүктэннэ.

Ытык кырдьаҕастарбыт М.П. Сивцеваны, В.В. Эверстовы чиэстээһин биэчэрин тэрийэн биһиги нэһилиэк олохтоохторо кинилэргэ ытыктабылбытын, истиҥ махталбытын көрдөрдүбүт дии санаатым.

Юбилейдаах дьоммутугар өссө да уһуннук, дьоллоохтук, доруобайдык, биһигини олоххо, үлэҕэ үөрэтэтакайа сылдьалларыгар баҕарабын.

Ф. УШНИЦКАЯ.

ИДЬУО ИҺИТИННЭРЭР

Улууска кулун тутар 15-тэн 21-гэр диэри маннык быһылааннар бэлиэтэннилэр. Кимэ биллибэт киһи улуустааҕы киин балыыһа биир кабинетыгар аһаҕастык киирэн, 500 солк. харчылаах кумааһынныгы уорбут. Манна уорбаланан 1 N-дээх орто оскуола 5 кылааһын үөрэнээччитэ Никонов Федя тутулунна, дьыалата сокуоннай саастарын туола илик оҕолору көрөр комиссияҕа ыытылынна.

Дьокуускай куоракка быстах олорор Охлопкова А.А. 1998 сыл алтынньытыттан 1999 сыл кулун тутар 10 күнүгэр диэри кэмҥэ Граф Биэрэгэр баар дьиэтин күлүүһүн алдьатан, 8 тыһ. солк. суумалаах бородууктаны, аһы-үөлү уорбуттарын биллэрдэ.

Хатырыкка рейдэ кэмигэр П.П.Шадринтан тутуу-харайыы быраабылатын тутуспатаҕын иһин саата былдьанна.

Бу түбэлтэлэргэ бэрэбиэркэлэр, силиэстийэлэр ыытыллаллар. Ааспыт нэдиэлэҕэ алта киһи бытархай күлүгээннээһин, сүүрбэ сэттэ киһи арыгылаан милицияҕа аҕалылыннылар. Суол быраабылатын тутуспатах 38 киһиэхэ административнай боротокуоллар толорулуннулар. Кинилэртэн үстэрэ итирик туруктаах түбэстилэр. Ити нэдиэлэҕэ 40 бытыылка «Русская» водка былдьанна.

ДНД-га МУ НУ ЖКХ-тан, үлэлээх уонна дьарыктаах буолуу кииниттэн, казначействоттан, үп управлениетыттан, «Намулусснаб»-тан ким да тахсыбата.

ИҺИРЭХ ТЫЛЛАР

Күндүтүк саныыр кийииппин, дьүөгэбитин **ТАМАРА НИКОЛАЕВНА НИКОЛАЕВАНЫ** 70 сааскын туолбут айхаллаах күҥҥүнэн ис сүрэхтэн сүгүрүйэн туран итиитик-истиҥник эҕэрдэлиибит.

Баҕарабыт эйиэхэ чэгиэн-чэбдик доруобуйаны, дьолсоргу аргыстастын, үөрүү-көтүү энэрдэһэ сырыттын. Дьонсэргэ убаастабылынан, аймах-билэ дьонуҥ истиҥ-эйэҕэс сыһыаннарынан, оҕолоруҥ, сиэннэриҥ, хос сиэннэриҥ итии тапталларынан угуттатан өссө уһун дьоллоох олоҕу үөрэ-көтө олороргор баҕарабыт.

Эҕэрдэни кытта Павловтар, Андреевтар, Абрамова К.Ф.

Кулун тутар 26 күнүгэр киэһэ 4 чааастан, Нам с. олорор инбэлиит оҕолор төрөппүттэрин уопсай мунньаҕа село дьаһалтатын дьиэтин актовай саалатыгар буолар.

Бэбиэскэҕэ:

1. Инбэлииттэр обществоларын биир сыллааҕы үлэтин отчуота уонна 1999 сыллааҕы былаана.
2. Оҕо сылынан сибээстээн былааҥҥа эбиилэр.

Улуустааҕы инбэлииттэр обществолара.

Улуус социальнай көмүскэлгэ управлениета, дьиэ кэргэн, демографическай политика отдела, ветераннар сэбиэттэрэ 1 Хомустаах олохтооҕо, Герой ийэ, үлэ, тыыл ветерана
СОЛОВЬЕВА
Татьяна Гаврильевна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүгэр кэргэнигэр Юрий Филипповичка, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

«Нам» УПХ дирекцията, профкома Герой ийэ, үлэ ветерана
СОЛОВЬЕВА
Татьяна Гаврильевна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Улуус социальнай көмүскэлгэ управлениета, ветераннар улуустааҕы сэбиэттэрэ поэт, улуус ытык киһитэ, педагогическай үлэ ветерана
КРИВОШАПКИН
Василий Васильевич-МАЙСКАЙ
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр Александра Васильевнаҕа, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьонноругар, доҕотторугар дириҥ кутурҕаннарын тириэрдэллэр.

Нам улууһун үөрэҕириитин управлениета, профсоюһун комитета Кэбэкэн орто оскуолатын учуутала Кривошапкина Александра Васильевна таптыыр кэргэнэ, учуутал, поэт
КРИВОШАПКИН
Василий Васильевич
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дьиэ кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Кэбэкэн дьаһалтата, кырдьаҕастарын сэбиэтэ оскуола коллектива улуус бочуоттаах гражданина, ветеран учуутал, поэт
КРИВОШАПКИН
Василий Васильевич - МАЙСКАЙ
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, кийиитигэр, күтүөттэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Кэбэкэн орто оскуолатын учууталыгар, убаастыыр, ытыктыыр коллегабытыгар Кривошапкина Александра Васильевнаҕа, оҕолоругар Вероникаҕа, Айдыҥҥа, Ленаҕа, Ираҕа, сиэннэригэр таптыыр кэргэнэ, аҕалара, эһэлэрэ, учуутал, олохтоох поэт
КРИВОШАПКИН
Василий Васильевич
уһун ыарахан ыарыыттан өлбүтүгэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Намтан бииргэ үлэлээбит коллегалара: Никитиннар, Степановтар, Ядрихинскайдар.

Улуустааҕы ис дьыала отделын коллектива милиция ветерана, Нам сэлиэнньэтин олохтооҕо
ЖИРКОВ
Никифор Никифорович
хомолтолоохтук өлбүтүгэр таптыыр кэргэнигэр, оҕолоругар, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕанын тиэрдэр.

Улуустааҕы ис дьыала ветераннарын сэбиэтэ өр сылларга бииргэ үлэлээбит доҕорбут
ЖИРКОВ
Никифор Никифорович
күн сириттэн соһумардык барбытынан кэргэнигэр, оҕолоругар, чугас аймахтарыгар дириҥ кутурҕаммытын биллэрэбит.

Намнааҕы баһаары быыһыыр этэрээт сулууспатын үлэһиттэрэ
ЖИРКОВ
Никифор Никифорович
хомолтолоохтук өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар уонна доҕотторугар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Намнааҕы сбербаан коллектива бэйэтин үлэһитэ
ЖИРКОВ
Никифор Никифорович
соһумардык өлбүтүнэн кэргэнигэр, оҕолоругар, аймахтарыгар дириҥ кутурҕанын тиэрдэр.

Таптыыр кэргэним, ийэбит, эбэбит, Маймаҕа нэһилиэгин олохтооҕо
ЕГОРОВА
Маргарита Захаровна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүн чугас дьоммутугар, аймахтарбытыгар дириҥник курутуйан туран иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ, кийииттэрэ, күтүөттэрэ.

Хатырык нэһилиэгин олохтоох дьаһалтата, кырдьаҕастарын сэбиэтэ Маймаҕа олохтооҕо Егоров Иван Егоровичка уонна кини оҕолоругар тапталлаах ийэлэрэ, кэргэнэ, үлэ ветерана
ЕГОРОВА
Маргарита Захаровна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

Маймаҕаҕа олорор доҕорбутугар Егоров Иван Егоровичка уонна кини оҕолоругар тапталлаах кэргэнэ, ийэлэрэ үлэ, тыыл ветерана
ЕГОРОВА
Маргарита Захаровна
ыарахан ыарыыттан өлбүтүнэн дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Хатырыктан Елизавета, Николай Сивцевтэр.

Улуус ветераннарын сэбиэтэ Хатырык нэһилиэгин ветераннарын сэбиэтин чилиэнигэр Егоров Иван Егоровичка таптыыр кэргэнэ
ЕГОРОВА
Маргарита Захаровна
өлбүтүнэн оҕолоругар, аймах-билэ дьонугар дириҥ кутурҕанын тириэрдэр.

Василий Васильевич КРИВОШАПКИН-ВАСИЛИЙ МАЙСКАЙ

НАМ — ТАПТАЛ БИҺИГЭ

Киэһээҥҥи саһарҕа түһүүтэ
Эдэр кыыс сэгэрин күүтэрэ.
Алыптаах ол күндү мүнүүтэ
Өй-сүрэх кистэлин түмэрэ.
Эдэркээн сүрэххит иэйиитэ
Ол кэрэ түгэҥҥэ киирбитэ.
Килбиктик ууранар имэҥи
Билбиккит ол киэһэ эһиги.
Эҥсиэли эбэттэн саҕалаан,
Эһиги тапталгыт тылынна.
Айылҕам барахсан аан бастаан
Үүт-туман хонноҕор кыбынна...
Нам — таптал биһигэ
Хаһан да умнубат буолаарын!
Бу олох истиҥин, кэрэтин
Дууһаҕа үүннэрэ сылдьаарын!

***

Кинигэлэнэн биллэр иһин
Куоракка «сэриилэспэтэҕим»,
Ырыыбын чэпчэтэммин
Ааҕааччыбыныын үллэстиэҕим.

Хоһоон суруйар, айар
Хайаны хаһар тэҥэ.
Үлэлиэҥ көлөһүн алла
Үчүгэй буолуо үлэҥ түмүгэ.

***

Хоһоон.
Бу тыл сүрдээх
Күүстээх.
Сир баайын түөрэ
Хостоон
Дьон туһатыгар тиэрдэр
Тэҥнэбиллээх.

Улуус дьаһалтата поэт, учуутал, улуус Ытык киһитэ
Василий Васильевич
КРИВОШАПКИН-
ВАСИЛИЙ МАЙСКАЙ
ыараханнык ыалдьан өлбүтүгэр кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕанын тиэрдэр.

Күндү кэргэним, аҕабыт, эһэбит
КРИВОШАПКИН
Василий Васильевич
ыараханнык ыалдьан өлбүтүн дириҥник курутуйан туран бар дьоммутугар иһитиннэрэбит.

Кэргэнэ, оҕолоро, сиэннэрэ

Ытыктыыр киһибит, поэппыт
Василий Васильевич
КРИВОШАПКИН-
ВАСИЛИЙ МАЙСКАЙ
ыараханнык ыалдьан өлбүтүгэр кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр дириҥ кутурҕаммытын тиэрдэбит.

Талланнар, Рыкуновтар

«Эҥсиэли» хаһыат редакцията поэт, учуутал
КРИВОШАПКИН
Василий Васильевич-
Василий МАЙСКАЙ
өлбүтүгэр дьиэ кэргэнигэр дириҥ кутурҕанын тиэрдэр.

«Отуу уота» литературнай түмсүү чилиэннэрэ, улуус дьаһалтатын культураҕа отдела поэт
Василий Васильевич
КРИВОШАПКИН-
Василий МАЙСКАЙ
ыараханнык ыалдьан өлбүтүгэр бокуонньук кэргэнигэр, оҕолоругар, сиэннэригэр, аймах-билэ дьонноругар, доҕотторугар дириҥ кутурҕаннарын тиэрдэллэр.

РЕДАКТОР — В.Г. КАСЬЯНОВ
тел. 21-3-32
ОТДЕЛЛАР: информация, сурук, төрүт культура — 21496; иллюстрация уонна реклама (секретариат) — 21640; бухгалтерия — 21332; факс — 21332; "НАМ" ТРК — 21632; редакционнай издательскай система — 21141

Сурукка аккыытын-суолгутун, үлэҕитин, дьиэҕит аадырыһын чопчу ыйыҥ. *Автор этэрэ мэлдьи хаһыат санаатынныын биир буолбат.*

Учредителлэр: Саха Республикатын Правительствота, Нам улууһун дьаһалтата,. СР бэчээт уонна маассабай информация көҥүлүн көмүскүүр региональнай инспекциятыгар регистрацияламмыт нүөмэрэ — Я 0085.

"ЭНГСИЭЛИ" - Нам улууһун хаһыата.
678040, Саха Республиката, Нам с., Октябрьскай уул. 1.

Талылынна уонна таҥылынна "Энгсиэли" хаһыат редакционнай-издательскай систематыгар.
Хаһыат Дьокуускайга "Сахаполиграфиздат" НИПК бэчээттэннэ, Орджоникидзе уул. 38.
Формата А3. Кээмэйэ 1,0 бэчээт. лиис.
Индексэ — 54889. Тираһа — 2509
Бэчээккэ илии баттанна — 12:00 ч, 24.03.99 с.
Сакааһын №-рэ — 39